

Tomislavgrad: Kraljevska kruna Hrvatima na Duvanjskom polju

31. prosinca 2020.

„Mi smo u gradu podigli spomenik kralju Tomislavu, ali taj spomenik je i spomen obilježje poginulim hrvatskim braniteljima. Simbol grada su bazilika i nekoliko kipova hrvatskih svetaca. Mi imamo u planu izgraditi i spomenik „gastarbajterima“, jer još jedan „grad“ Duvnjaka živi izvan Domovine. Nema gdje nas nema i naši ljudi zaslužuju da ih se sjetimo“, kaže Mijo Bagarić i napominje da je kultura u Tomislavgradu jako izražena te da bi sve bilo drugačije da ovdje nije ponikla nakladnička kuća „Naša ognjišta“.

Piše: Anto PRANJKIĆ

Mnogobrojni arheološki nalazi i povijesni zapisi svjedoče da je područje nekadašnjega Duvna današnjeg Tomislavgrada, bilo stanište praslona, životinje koju se smatra da je ovdje živjela prije 20-ak milijuna godina. U ožujku 2003. godine na lokalitetu Cebara u blizini Tomislavgrada pronađeno je mnoštvo ostataka, za koje se smatra da su ostaci kostura praslona „gomphotheriuma“. Interesantno je spomenuti da takvih nalazišta u svljetu ima pet, a u Europi samo dva.

U hrvatskoj povijesti jedan od najvažnijih događaja smatra se krunidba kralja Tomislava 925. godine na Duvanjskom polju. No, evidentan je nedostatak povijesnih činjenica, ali unatoč njemu ovaj događaj je ostao prihvaćen kao jedan od presudnih za hrvatski narod.

Vrlo vrijedan dokaz života na području Tomislavgrada jeste i drveni kip iz 14. stoljeća, za koji su mnogi mislili da je kip nekog pravoslavnog svetca. Tek kasnijim istraživanjima se utvrdilo da se radi o kipu svetog Nikole Tavelića iz 14. stoljeća.

Kad se danas iz pravca graničnoga prijelaza Kamenskoga uputite prema Tomislavgradu nećete moći ne primijetiti sačuvano bogatstvo prirode, a pored nekih dijelova trase i ljudski utjecaj.

-Kod nas je problem da često nestane vode, što je interesantno, jer padne mnogo kiše, ali je tlo propusno, pa sva ta voda jednostavno nestane. Problem je i to što je jedina rijeka Šujica ponornica, dolazi kroz podzemlje iz pravca Kupresa, izvire u Šujici, opet ponire u Kovačima, onda izvire u Prisoju i ulijeva se u Buško blato. No, hvala Bogu što je tu Ostrožac, mali potok, koji nikada nije presušio. Imamo i dva jezera: Buško i malo planinsko Blidinje, ističe Marko Ivanković. Prema njemu, ovdje je klima vrlo oštra, a jaki su i vjetrovi.

Tomislavgrad je danas urbana sredina, a grad je srednje veličine i u njemu živi 5 587 stanovnika, a od toga oko 82 posto Hrvata.

-Mi smo u gradu podigli spomenik kralju Tomislavu, ali taj spomenik je i spomen obilježje poginulim hrvatskim braniteljima. Simbol grada su bazilika i nekoliko kipova hrvatskih svetaca. Mi imamo u planu izgraditi i spomenik „gastarbajterima“, jer još jedan „grad“ Duvnjaka živi izvan Domovine. Nema gdje nas nema i naši ljudi zaslužuju da ih se sjetimo, kaže Mijo Bagarić i napominje da je kultura u Tomislavgradu jako izražena te da bi sve bilo drugačije da ovdje nije ponikla nakladnička kuća „Naša ognjišta“.

-To je jedan posebni brend našega grada. Svoje mjesto su „Naša ognjišta“ kroz istoimeni mjesečnik našla u mnogim obiteljima kako u Tomislavgradu tako i širom Hrvatske i svijeta. U likovnom smislu u svijetu je poznat i priznat slikar Virgilije Nevistić, a i niz je manifestacija po kojima smo postali poznati u okruženju, kaže Bagarić i ističe manifestaciju „Prvi glas Duvna“, natjecanje pjevača amatera.

Na području općine u samom gradu djeluje HKUD Kralj Tomislav, a u okolici ih egzistira još nekoliko – „Fra Mijo Čuić“ u Bukovici, „Sarajlije“ u Sarajlijama i „Sitan tanac“ u Šujici.

-Moramo biti svjesni da nije bilo lako u Tomislavgradu za vrijeme komunizma, pogotovo u vremenu dok Tito nije otvorio granice. Zbog hrvatskoga opredjeljenja mnogi su patili, a otvaranjem granica ljudi su masovno napuštali ovaj kraj i zapošljavali se na Zapadu. Tamo su dobro zarađivali a novce ulagali u rodni kraj. Tih godina počelo se pojačano graditi. Kuće su nicala kao gljive, kaže Ante Krstanović i napominje da su očevi radili vani, a majke s djecom ostajale su doma.

Početak Domovinskoga rata dolazi do naglog iseljavanja ljudi a mladi mnogo polažu na osobno obrazovanje. Završavaju fakultete i veći broj se vraća u rodni kraj. Ljudi novac, snagu i znanje ulažu u Tomislavgrad, otvaraju poduzeća i dižu razinu gospodarskoga razvitka pogotovo kroz individualna ulaganja.

-Obnovili smo tvornicu kabela i vodiča i ta je tvrtka danas najveći poslodavac. Izgrađene su i još tri tvornice. Mnogo se ulaže u stočarstvo, jer ovdje je ipak Duvanjsko polje koje pogodno za ovčarstvo. Imamo i suvremeno izgrađen tržišni centar, a kako vidimo, počelo se puno ulagati u infrastrukturu, kaže Pero Milić i napominje kako ovdje postoje brojni planinski pašnjaci, koji su u prošlosti poslužili prehranu i uzgoj raznih vrsta stoke.

I obrazovanje u Tomislavgradu je prilično dobro organizirano. U gradu egzistira Osnovna škola „Ivan Mažuranić“ te Srednja strukovna i Opća gimnazija Marka Marulića. U medijskom smislu u gradu egzistiraju Radio Tomislavgrad i nekoliko Internet portala.

Bogata je i sportska ponuda. Na području općine egzistira nekoliko sportskih klubova i to u različitim sportovima: ragbi klub Tomislav, taekwondo klub Šujica te HNK Tomislav, KK Tomislav, ŠK Tomislav, AK Tomislav te planinarsko društvo „Orlova istina“.

-Doista u sportskom smislu, nismo kao, na primjer Livno. Mi nemamo nogometne reprezentativce, ali imamo one koji nam život čine zanimljivijim. U nogometu to su braća Mamići i treneri Branko Ivanković i Nikola Jurčević, u košarci Matej Mamić, u rukometu Vlado Šola i Ivano Balić, i drugi., kaže Dragan Pokrajčić.

Prema njegovim riječima, Tomislavgrad je hrvatskoj državi dao mnogo cijenjenih ljudi. Među njima su svakako branitelji i legendarni zapovjednici Jozo Miličević i general Miljenko Filipović, političari Jozo Radoš i Ivić Pašalić te književnici Stjepan Čuić, Franjo Nevistić i drugi.

Ljudi vjeruju da je ovo područje u ranom srednjem vijeku bilo mjesto mnogih događaja za opću povijest hrvatskog naroda. Prema hrvatskoj redakciji Ljetopisa popa Dukljanina, ovdje je održan i prvi hrvatski sabor 753. godine. Kao što smo napomenuli ovdje je za kralja 925. godine okrunjen kralj Tomislav, tada jedan od najvećih vojskovođa u Europi. Bilo je to vrijeme velikih hrvatskih pobjeda i ujedinjenja gradova kao što su Split, Trogir, Tadar, Rab i Krk u jednu državu. Pojačanu hrvatsku moć donijela je kraljevska kruna, koju je Tomislav dobio uz plašt, mač i štit od pape Ivana X, a okrunjen je na Duvanjskom polju. Nije to slučajno.